

Observatoriulu ese de done ori in septimana, Merceura si Sambat'a.

Pretulu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci. — Numeri singlarici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu III.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 11.

— Sibiu, Mercuri 6/18 Februaru. —

1880.

Romania.

Proiectu de lege pentru organisarea Dobrogei.

(Urmare.)

Capit. IV.

Despre institutiunile judetiene si comunale.

Art. 35. In fia-care judetiu se infiintéza câte unu consiliu judetianu, inzestratu cu aceleasi atributiuni cá in Romani'a.

Candu nu se hotarasce altfelu prin legea de fatia, legile generale ale tieriei, sunt aplicabile si in aceasta privintia in Dobrogea.

Art. 36. Consiliulu generalu se compune din 12 membri, dintre cari gubernulu are dreptulu a numi pe presiedente, pentru fiecare sesiune anuala.

Art. 37. Membrii consiliului judetianu se alege de către delegatii consilierulu comunale din judetiu, unulu din partea fiacarei comune rurale si doui din partea fiacarei comune urbane.

Pe langa acesti delegati, sunt de dreptu alegetori ai consiliului judetianu cei mai mari contribuabili din comune si anume: câte unulu din partea fiacarei comune rurale si doui din partea fiacarei comune urbane.

Art. 38. Acesti delegati din fiacare plasa se intrunescu la resiedinti'a de arondismentu la diu'a fixata de gubernu, si alegeu câte doui membri ai consiliului judetianu.

Art. 39. Pentru judetiulu Tulcea, prefectulu, pe o lista de 12 persóne, cetatieni romani, recomandati de către consiliulu comunalu, numesce patru membri in consiliu judetianu.

Acesti patru cu cei optu membri alesi de delegatii comuneloru, compunu complectulu consiliului judetianu.

Pentru judetiulu Constanti'a, prefectulu alege din list'a de 12 persóne recomandate de consiliulu comunei Constanti'a, doui membri cari cu ceilalti diece alesi de delegatii comuneloru, compunu complectulu consiliului judetianu din Constanti'a.

Art. 40. Veniturile consilierulu judetiane sunt aceleasi cari le-au si consiliile judetiene din Romani'a.

Daca acestea nu sunt indestulatóre pentru acoperirea cheltuelilor, consiliulu judetianu póte creá si alte venituri, cari, spre a fi adunate, au a fi aprobate de gubernu in cei d'antei trei ani dupa infiintierea consilierulu judetiene in Dobrogea, ér' dupa implinirea acestora, acestea voru trebui a fi aprobate de poterea legislativa.

Art. 41. Consiliile judetiane nu sunt competinte a se ocupá de càtu de cestiunile privitoare la judetiulu loru respectivu. La finele fiacarei sesiuni ordinare, consiliile judetiane au inse dreptulu a adressá Domnului,

prin o deputatiune, espunerea tutuloru trebuintieloru, inbinatatiunile si plangerile judetiulu loru.

Acésta facultate se dá consilierulu judetiene din Dobrogea pàna la regularea representatiunei ei in sínulu Parlamentulu Romanu.

Art. 42. Nici o incheiere a consiliului judetienu si comitetulu permanentu nu se póte pune in lucrare pàna la aprobarea ce i se va dá de către prefectu.

Art. 43. Diurn'a cuvenita membriloru comitetulu permanentu si cheltuelile cancelariei, se voté dia de consiliu odata cu facerea bugetulu anulu alu judetiulu.

Art. 44. Legile si regulamentele comunale ale Romaniiei, sunt aplicabile si pentru Dobrogea, afara de modificarile coprinse in legea organica actuala.

Art. 45. Sunt comune urbane: Tulcea, Constanti'a, Babadag, Sulin'a, Macinu, Harsiov'a, Megidie, Cernavoda, Mangali'a, Kilia-Veche si Ostrovu (Silistra-Noua), Mahmudie.

Art. 46. Fiacare comuna, fia urbana, fia rurala, se administré dia de unu consiliu comunalu, din sínulu caruia la comunele urbane ministrulu de interne, ér' la comunele rurale, prefectulu, numesce unu primaru pururea revocabilu.

Art. 47. Numerulu consilierulu comunali in comunele Tulcea si Constanti'a este de 7, ér' in celelalte comune urbane si rurale de cinci.

Art. 48. O aglomeratiune de locuitori nu póte constitui o comuna pàna nu va avea celu puçinu 100 familii.

Satele cu mai puçine familii se voru alipi altora, spre a formá unu numeru de celu puçinu 100 familii si astfelu a constitui o comuna.

Candu locuitorii unui satu mai micu de 100 familii voru declará cá potu sustinea sarcinele comunale, acestu satu se póte declará de comuna.

Art. 49. Sunt alegetori si eligibili in comune urbane toti locuitorii, cetatieni ai tieriei, cari platescu anulu o dare directa către Statu, fia fonciara, fia cá patenta, fia pentru poduri si siosele de celu puçinu 50 lei.

Au dreptulu inse de a fi alegetori si strainii, cari sunt proprietari de imobile si platescu către Statu darea anuala precisata mai susu.

Art. 50. Sunt alegetori si eligibili in comunele rurale, locuitorii din comune, cetatieni ai tieriei, cari platescu către Statu o dare anuala de 18 lei noi.

Art. 51. In comunele urbane, alegerea consiliului este presidata de càtu unu delegatu alu prefectulu, asistatu de alte patru persóne desemnate de alegétori fatia la 10 óre diminiéti'a.

In comunele rurale, alegerea este presidata de celu mai betranu dintre alegetori asistatu de doui membri, alesi de alegetorii presenti.

Alegetorii voté dia prin buletinu secretu, sau altfelu: dupa cum maioritatea decide.

Notariulu constata rezultatulu alegerei printr'unu proces-verbalu inzestratu cu subscrierea sau sigiliulu biurulu si a alegetoriloru presenti.

Art. 52. Prefectulu, daca gasesce conformu intereseloru locali, póte in comunele cu poporatiunea mixta a fixá numerulu consilierulu ce fiacare confesiune sau aglomeratiune de origine deosebita, are a alege.

Art. 53. Veniturile comuneloru sunt aceleasi ce sunt stabilite prin legile Romaniiei.

In comunele mahometane, unde din caus'a lipsei stabilimenteloru de spirtóse, nu se potu percepe taxe indestulatóre, consiliulu comunalu, cu aprobarea consiliulu judetienu si cu sanctiunea Domnésca, póte creá alte venituri analóge.

Trei ani dupa instituirea consilierulu judetiane, sporirile peste darile atunci in fiintia, voru trebui se fia aprobate de Poterea legiuitóre.

Art. 54. Bugetele comuneloru urbane si rurale sunt depuse deliberarei comitetulu permanentu care le confirma sau le modifica dupa cum gasesce mai folositoru pentru comune.

Art. 55. Bugetele comuneloru urbane nu potu fi esecutorii fara aprobarea ministrulu de interne, si ale comuneloru rurale fara aprobarea prefectulu.

(Va urmá.)

Itali'a si Romani'a.

O depesia ce publicamu mai la vale ne face cunoscutu cá de trei dile falfae pe piati'a Independentei din Rom'a drapelulu Romanu.

Unu fiuru de mandria si de multiamire trebuie se tréca prin ánim'a fiacarui Romanu la citirea acestei sciri.

Dupa 18 vécuri, de gloria si de umilire, coloni'a lui Traianu dela Dunare se intórce la léganulu stramosiloru ei, iubita si respectata, spre a implantá in cetatea eterna simbolulu independentei sale, cascigate cu pretiulu sangelui ei.

Dupa 18 vécuri, coloni'a lui Traianu, devenita o natiune libera si independenta, se intórce spre patria-mama, pe care o gasesce mare, unita, gloriósa, si cele doue natiuni surori isi dau man'a in in semnu de respectu si de iubire.

Fia cá legaturile dintre Itali'a si Romani'a se devina si in raporturile loru diplomatice totu atátu de strinse pe càtu sunt dupa inrudirea san-

Foisiór'a „Observatoriului“.

Femeiele.

De: Juliu Pederzani.

Traducere de J. G. Barituu.

VI. Missiunea loru.

(Urmare.)

Ea a voitu se placa si se invinga. O lume de barbati jacea la picioarele ei. Ea vediu pre unulu ce amblá departe de dens'a, elu erá fericitu cu D-dieulu seu. „Si acela trebuie se fia alu meu.“ Ea se lupta cu D-dieu pentru serman'a victima. Ea invinse, pentru cá apoi se'lu respinga cu despretiu. Desperatu afla elu uitare si mórte in valurile Dunarii.

Déca nu veti inaltia fiacar'a, ea se va nutri cu materi'a bruta a pamentulu.

Acele femei demonice, care prin pasiunea loru facu criminalisti, acele poteri selbatice si orgiastice, care cauta eternu totu numai victime próspete pàna la finitulu dileloru, pàna dincolo de momentu, pre care le vede numai D-dieu.

Pre tóte acestea le au facutu legea: Femei'a este numai pentru barbatu pe pamentu, a'i placea se'li fia suprem'a ei lege.

Ele se inaltia si cauta amoru, salutandu cu placere orice afectiune. Ele rupu legaturele cele mai sacre, tragu asemenea unoru vampiri victim'a loru in adencime, cu ultimulu loru amoru se termina si viéti'a loru.

Ánime frante, coróne de mirtu rupte, vetre desolate, légane nepazite sunt trofeele loru. Albele loru mane sunt petate de sange — sange alu ánimiei pre care nu le póte spelá nici prin apa santita, nici prin midilóce cosmetice, nici prin tamaie.

Acesta este eternu nou'a, eternu vechi'a nedreptate a lunei, cá femeiei este atátu de greu a gustá acea fericire despre care Göthe canta asia de frumosu:

„Ce ne oferesce fericirea cea mai mare; Decatu a lucrá liberi la fericirea propria?“

Acésta positiune nelibera, care trebuie se se razeme totudeaun'a pe ajutorulu strainu; lips'a independentei morale este sorgintea tuturoru retaciriloru si a miserabileloru frivolitati intre femei. Ele sunt unu pomu carui'a i este permis a ne desfatá prin mirosulu florumu sale si a ne incantá prin frumseti'a sa; inse fructele lui spirituali lumea le refusa.

Ceea ce scie, lucra si aspira barbatulu 'i aduce castigu. Femei'a este condamnata a duce o viétiá solitara asemenea flórei de pe tiermuri Gangului, ea trebuie se stinga fiacar'a sciintiei si a spiritulu pre care o a aprinsu o mana divina.

Pre care au aprins'o in sufletulu barbatulu cá si in alu femeiei.

O sciintia pe jumetate, unu talentu semi-desvoltatu multiamesce lumea.

Ací jace simburulu suferintieloru sufletesci ale femeiei.

Unoru suferintie, ce nu se potu vindecá.

Ea se obosese prin aspiratiuni si se consuma in turmente pe care nu le póte esprimá nici unu cuventu. Ei 'i este permis a presimti, a se opri pe pragu, pentru-ce se nu si intre, pentru ce se nu devina familiara in venerabilele temple ale sciintieloru?

In fine trebuie se li se spuna femeieloru, ce trebuie se fia. Trebuie se li se spuna, cá si loru le este permis a vorbi sublim'a limba a natiunei, a carturariloru.

Trebuie se li se spuna cá si pentru ele labórea spirituale este frumseti'a cea mai sublima, nobleti'a cea mai venerabila.

Déra déca cineva le spune tóte acestea, si le istorisese despre miraculós'a si inteligent'a influintia, ce au esecutat in toti timpii si pre care o aru poté esecitá in totu loculu, apoi lumea se revolta:

„Voi degradati femei'a, apoi o calcati

In picioare — orice veti dice de neconstanti'a

Femeii si slabitiunile ei

Femei'a este, ce cauta o ánima éra nu placeri,

Femei'a este casta in profund'a ei fiintia, Si ce este rusinea ó scie totusi numai femei'a!“

Hamerling.*)

Voi vorbiti atátu de multu si atátu de frumosu despre „fericirea“ femeiloru.

Nimica nu póte ferici acésta fiintia eternu langedianda, de càtu: multiamirea cu sine insasi. A le fi permis se se consacre din tóta ánim'a, cu tóta poterea, cu fidelitate si libere pàna la mórte acelu obiectu la care aspira.

A renuntia inse cu demnitate la aceea ce nu potu ajunge.

Ceea ce face pre omu se fia omu este totusi numai: consciint'a de sine, care i dice: Ori-care ar fi chiamarea ta, mare séu mica, tu trebuie se ti-o elupti se ti-o castigi:

Tu trebuie se lucrudi, fiindu cá spiritulu lucrului produce spiritulu libertatiei si libertatea produce marirea ta. Dara lumea au aruncatu o anatema nebuna asupra lucrului femeiescu.

Si totusi nu esista nimica, ce ar fi mai nejustu.

Decandu lumea crestina a deschisu temnitele femeiei, decandu femei'a a fostu redicata la rangulu de consórtie a barbatulu si la demnitatea unei fiintie pre care trebuie se o stimamu, vedemu in tóte dilele faptele loru.

Aici o fica, care prin lucrulu gingasiiloru ei degete sustine pre parintii ei bolnavi, colo o veduva care prin mijlóce modeste pastré dia demnitatea unui nume, care recastiga copilloru sei o avere, pre care unu tata respitoru o a prádatu.

Lasati pre femeia se invetie, deschideti-le salele biblioteceloru vóstre, portile scóleloru vóstre si halele universitatiloru vóstre.

*) Unulu din cei mai renumiti poeti moderni ai Germaniloru. Autorulu opereloru poetice: „Die sieben Todsünden,“ „Ahasver in Rom,“ „Der König von Sion.“ etc. etc. N. Trad.

gelui si dupa simpathiile reciproce ale celor doue popóre.

Printr'o coincidentia, negresitu fortuita, legatiunea romana la Rom'a se afla tocmai pe piati'a Independentiei. Va fi o amintire mai multu, cá si una si cealalta din cele doue natiumi surori si-au cascigatu independenti'a prin viteji'a lor, prin sangele lor!

Diarele franceze primescu din Rom'a urmatórea telegrama cu dat'a de 8 Februaru:

D. Cretulescu, noulu ministru alu Romaniei, a sositu astadi. Elu a descinsu la otelulu legatiunei romane, pe piati'a Independentiei, unde pentru antai'a óra drapelulu romanu a fostu arboratu la Rom'a. (Romanulu.)

Turci'a si Romani'a.

Citimu in „Monitorulu“ de astadi:

In diu'a de 29 Ianuaru (10 Februaru) curentu Esc. Sa d. Dimitrie Brateanu, tramisu extraordinariu si ministru plenipotentiaru alu A. S. R. Domnulu pe langa M. S. Sultanulu, a avutu onóre a fi primitu in audientia solemnă, spre a remite Maiestatii Sale cordonulu Stéu'a Romaniei, in podobitu cu brillianturi, cu o scrisóre autografa a A. S. R. Domnului.

D. ministru romanu a fostu condusu la curtea imperiala in trei trasuri de gala, impreuna cu personalulu legatiunii, insoçitu de Escelenti'a Sa introducetóru ambasadórilor si de adjutanti ai Maiestatii Sale. In curtea Palatului, i s'a datu onorurile militare de unu detasiamentu alu gardei imperiale si in Palatu a fostu primitu de marele maiestru alu ceremoniilor, de mai multi d-ni ministri si de cas'a militara a Maiestatii Sale.

M. S. Sultanulu primindu decoratiunea romana, s'au aretatu fórté simtitoru la acésta atentiune din partea A. S. R. Domnulu Romaniei, si s'a exprimat in termeni fórté simpathici pentru Augusta Persóna a Altetiei Sale Regale, aretandu 'si simtintele Sale bine-voitóre pentru reprezentantulu Romanu din Constantinopole.

Diariulu turcescu „Vakit“ scrie in numerulu seu dela 7 Februaru urmatórele:

„D. Dim. Brateanu, tramisu extraordinariu si ministru plenipotentiaru alu Romaniei, care a avutu onórea de a fi primitu de Sultanu in sér'a de Marti'a trecuta, a fostu incarcatu de cele mai mari prevenintie din partea Maiestatii Sale Imperiale.“

„Aceste prevenintie suverane, o spunemu cu tóta francheti'a, sunt fórté meritate de d. Brateanu, care reprezenta aici o tíera, care — dupa informatiunile ce avemu si actiunile de multiamire ale poporatiunilor musulmane — nu incetéza de a usá de cele mai bune procederi către musulmanii cari locuiescu acele parti ale imperiului, care au fostu date, dupa cum se scie, Romaniei, in virtutea tractatului din Berlin, si de a'i face se se inpartasiésca din ródele unei bune justitii.“ („Rom.“)

Nesciinti'a este sorgintea tuturor nebuniilor femeiesci.

Dati-le libertatea se invetie, ce voru voi. Femei'a asemenea barbatului, are unu dreptu la desvoltarea ei intelectuale. Déca studiulu classicilor nobilitésa si cultivésa in adeveru pre barbatu, pentru ce se nu fia permis si femeiei a se scobori la acele sorginti ale intieptiunii? Fíresce multe femei se considera totudeauna de prea tinere pentru sciinti'a seriósă, pana ce intr'o di facu descoperirea, cá sunt prea bebrane de a mai invetiá.

Nimica nu este astadi atátu de neglesu, cá educatiunea femeieloru.

Se cultiva talente, inse numai cele mai placute; ele invetia multu, inse nimicu adeveratu, nimicu seriosu. Din tóte câte ceva. Periferi'a inlocuesce profunditatea sciintiei.

O educatiune prin care se se formese atatu spiritulu cátu si ánim'a, atátu inteligenti'a, cátu si caracterulu, cu unu cuventu, o educatiune perfecta unde o voiu'affá?*)

Femei'a voiesce se lucesce, pentru de a'si castigá o positiune libera si independente. Póte ea acésta astadi? Póte trai astadi o femeie singura si totusi se fia respectata? Nu!

„Singura!“ Chiar numai cuventulu acesta este tristu. Cátu de ángusta este ánim'a si purtarea lumei? O miie de locuri unde 'i este permis barbatului a se duce in tóta libertatea, femeiei nu 'i este permis ale frecuentá. Déca o lucrátóre intra singura intr'o locanda si este frumósă, apoi privirile tuturor barbatilor se concentrésa asupr'a ei. Ea este privita cá o minune. Ea inrosiesce si inecata de rusine isi consuma mancarea si fuge dupa aceea cá o caprióra persecutata.

(Va urmá.)

*) Asia numitele pensionate de fete nu corespondu de locu chiamarei lor. Cunoscú câteva institute fórté frecventate din Vien'a in care am vediatu si am auditu lucruri oribile.

Transilvani'a.

— Sibiu. (Lupt'a pentru limba devine totu mai inversiunata). In Nr. 7 alu acestui diariu noi amu semnalatu acelu terorismu alu pressei magiare, alu carui scopu este a infricá si descuragiá pe tenerimea romanésca, cá se nu cultedie a'si cultivá limb'a sa nationale, ci se cultive numai pe cea magiara. Daca vorbesci cu magiari moderati reflectandu'i la eruptiunile fanatismului, ei iti dicu, cá se nu damu atátu inportantia acelor studentu, candidati si literati calvinesci, alaturea cu jidovii si cu renegatii slavoni si cátiva nemti, cari facu specule mari cu press'a, explotandu bun'a credintia a publicului unguerescu; éra diarie ungueresci redactate de ómeni moderati si anume de catolici abia sunt vreo cinc ori siese. Ungurii moderati se insiéla reu. Noi cá si lumea tóta vedemu in fruntea agitatiei fanatice nu numai candidati si literati calvini, nu numai jidovi si alti renegati, ci vedemu pe facare di persóna oficióse, puse in functiuni de inportantia intindiendu córdele pana ce stau se plesnésca tóte. Inspectorulu reg. de scóle J. Roth dela Pressburg róga pe ministeru si pe camer'a legislativa, cá se nu astepte resultatu deplinu numai dela magiarisarea definitiva a tuturor scóloru de pre teritoriulu Ungariei si alu Transilvaniei, ci se deschida iute, in tóte cetatile si orasiele asile de prunci mici, cá smulgédu'i din braçiale mameloru in etate de 3 ani, se'i dea in grija doiceloru (boneloru) magiare, pentru cá se vorbésca cu ei câte 1/2 di numai ungueresce. (Pesti Naplo). Se scolaru inse altii cu protestu, cá nu numai 1/2 di, ci dio'a intréga se vorbésca totu numai ungueresce. Asilele de prunci mici sunt luate in planulu magiarisarei tocma de 40 de ani, si acei tirani cari le-au planuitu pe atunci, au adaosu fórté multu la intensitatea urei si apoi a versariloru de sange din 1848/9, pentru-ca ei au atacatu si celu mai sacru sentimentu alu tuturor mameloru, care n'au ánimă de corbu.

In acelasu timpu veni unu altu inspectoru reg. de scóle dn. Franc. Koos dela Brasiovu, care dupa-ce arata, cá de ex. intr'unu singuru comitatu alu Brasiovului din 142 de institutori (invetiatori) romani si sasi numai 5 (cinci) insi cunoscú limb'a magiara bine, 73 pricepu ceva din ea, nimica tóta, precum se exprima inspectorulu, éra 67 nu sciuni se'si casce gur'a ungueresce. Din acésta cauza amerintia (in „Kelet“ Nr. 36) pe romani si pe sasi, anume pe cei din Brasiovu, Segisióra, Sibiu; provóca pe ambii mitropolii romanesci, cá pe langa institutele pedagogice se infintiedie in data a cum a câte o scóla elementaria practica de siepte clase (7 osztályu elemi gyakorlat iskolát), pentrucá asia candidatii magiarisati se aiba ocaziune acolo pe locu a propune limb'a magiara si a magiarisá mai departe dupa unu methodu multu mai practic decátu este celu din gramatic'a teoretica a lui Ahn si alui Baritiu (Octaviu, professoru gimnas. din Nasaudu). Terminulu peremtoriu (fatalu ii dicu francesii) de 4 ani, se va implini, si daca toti acei dascalii nemagiari (in numeru de mai multe mii) nu voru invetiá pana atunci ungueresce perfectu, au se cadia la examenu si atunci nu li se va dá diploma, éra vin'a vacadea pe actoritatile bisericesci.“

Tineti minte ómeni buni, cá acestu limbagiu despoticu amerintiatoriu este si acumu, cá si in alte epoce din trecutu, efectulu noueloru constelatiuni politice. Tóte scirile mai noue, câte ne vinu dela Itali'a, Franci'a, mai virtosu inse dela Russi'a, sunt de natura cá se scótia pe fanaticii acestia din totu cumpatulu. Acestu paroxismu de fantasii bolnave ii face se créda, cá daca aru fi ei in stare se prefaca in magiari pe toti locuitorii Ungariei si ai Transilvaniei in 24 de óre, cu atátu aru scapá de panslavismu cá si de pangermanismu. Dara lupt'a universale, decisiva, destinata a reorganisá Europ'a intréga si o parte mare din Asi'a dupa nationalitati, este multu mai apropiata, decátu se mai remana fanaticiloru timpu de a'si realisá visurile lor; chiaru si numai poterea resistentiei passive a popóraloru (lex inertiae) este din natur'a sa neasemenatu mai perseveranta, decátu se o póta infrange cineva in sute de ani cu midiulóce de acelea desperate.

— Necrologu. Nicoláe Papp redactorulu diariului „Magyar Polgár“, auctoru sau traductorulu alu mai multoru opuri in limb'a magiara, nascutu in 24 Oct. 1837, dupa unu morbu fórté greu, indelungu si complicatu, a repausatu in 12 Febr. a. c. in Clusiu, lasandu in urm'a sa o veduva neconsolabile si patru prunci. Repausatulu a fostu arménu de origine. Tata-seu Joachim Papp negu-

tiatoriu in Desiu si la Clusiu, mai tardiu proprietariu in Cristuru aprópe de Turd'a, mama-sa totu arména din famili'a Moldovanu, au tinutu pe fiulu loru la scóle in Clusiu numai pana in cl. V gimnasiale, éra dupa aceea l'au luatú cá se'lú aplice la economia, lui inse nu 'ia placutu si s'a intorsu la Clusiu, unde s'au aplicatu pe langa diarele care esiau pe atunci. Asia se póte dice cá tóta sciinti'a ce si-a castigatu a fostu autodidactica; a fostu inse de o diligentia mare. Dupace a cercatu multe de tóte, in a. 1867 fundá diariulu „M. P.“ cá proprietate a sa. N. Papp éra mare adversariu alu romaniloru, inse fara a'i uri, ci numai din lips'a totala de cunoscintie ethnologice relative la natiunea nóstra si din preocupatiuni sbeute cá si unu veninu dulce, din atmosfer'a Clusiuului. Elu tóte aspiratiunile romaniloru le intielegea pe dosu; apoi corespondentii perfidi mai abusau si de nesciinti'a lui. Tata-seu tocma din contra: cu romanii avea cele mai multe daraveri. Ddieu se'lú erte!

Salinele Transilvaniei.

In lun'a trecuta ne veni o scrisóre dela Salinele murasiene (Maros-Ujvár) despre starea poporatiunei locale, despre productiunea acelor saline, despre simbrii, scóle s. a. Nu o publicaramu, din cauza cá cifreloru le lipsia autenti'a, mai alesu unde se dicea cá statulu a ar trage de acolo câte doue milióne venitu curatu pe anu. Veniturile fiscali trebeu se se constate din acte oficiali, din contabilitate, din arhivele ministeriului finantiiloru. In dilele nóstre inse nu se afla unu singuru romanu din càti petrecu in B.-Pest'a, care se aiba timpu de a se ocupá cu registrare de cifre, care spunu mai multu decátu totii oratorii dietei ungueresci in câte 9 luni ale anului. In lipsa de informatiuni mai próspete, noi damu lectoriloru altele, cu cátiva ani mai vechi, iase autentice.

Transilvani'a e cunoscuta cá una din tierile cele mai bogate in mineralii, éra bogati'a ei de sare este proverbiala, coprinsa in verb'a betraniloru, cá noi amu potea dá sare in una miie de ani la tóta Europ'a si totu se ne mai remana si noue pe mii de ani. Salinele cunoscute in Transilvani'a sunt: la Cetatea noua murasiana (Maros-Ujvár), la Turd'a, Desiu, Sicu, Salin'a-Clusiu (Kolos-Cojocna), Salinele Sibiuului (Vizakna) si Parajdu. Abundantia de saline, prisosu mare. Din acésta cauza salinele dela Sicu sunt cassate de multu, cele dela Cojocna inchise dela 1853, productiunea dela Turd'a si Desiu miciorata. Cea mai multa sare se scóte din salinele murasiene, de unde se transpórta in Banatu, Slavoni'a si pana la Croati'a.

Luandu inu periodu rotundu de ani 20 si anume dela 1851 pana la 1871, din tóte salinele Transilvaniei se scótea si se vendea pe facare anu dela 800,000 pana la 1 milionu cantarie (máji) de Vien'a, adeca de câte 100 ž, éra pretiulu in locu la saline éra 3 florini 15 cr. moneta conv. = 3 fl. 31 cr. val. a. Luandu anu cu anu in terminu mijlocu, se vinu circa 820 mii ctrie in valóre pana la 2 milióne 665 mii fl. *)

In scrisórea susu citata se dice, cá la salinele Murasiului din cei vreo 3000 locuitori aru fi 2000 romani. Noi aflamu in siematismulu dela 1876 numai 1492, éra 548 se afla din susu, in comun'a si parochi'a vechia. Se dice in scrisóre, cá la salinele acelea se afla o scóla magiara a statului cu 3 docenti si cu o docenta pentru fetitie, éra aceea nu scie nimicu romanesc si pe fetitiele de romanu le insulta cu „Vankuj leány.“

Asia? le insulta? Ar face dnei prea bine se insulte in tóte dilele, inca si pe mamele lor. In siematismu la pag. 295 stá curatu, cá la salinele murasiene existe scóla romanésca confessionale, edificiu de piétra, adeca solidu si cá are 260 de scolari. Apoi, cum ajungu innocentele fetisióre de romanu, cá se fia insultate in scólele magiare?

Unu desastru alu unei comune romanesci.

Comun'a romanésca Stoln'a in distantia cá de trei óre dela Clusiu, fusese pana in a. 1848 proprietate a unei ramure din famili'a grafiloru Lázár. Dupa desfiintierea iobagiei, com. Mauritiu Lázár a remasu proprietariu pe alodiatorele sale, agrii, fenatie, paduri, drepturi regali, éra tieranii pe mosiórele lor. In urm'a unor specule industriale nefericite, seniorulu isi perdúse partea cea mai mare din avere si de suparare a moritu. Creditorii,

*) A se vedé mai pe largu in Handbuch der Landeskunde Siebenbürgens de E. A. Bielz.

anume unu bancariu dela Vien'a pusera man'a pe averea grafului. In càtu pentru averea dela Stoln'a, locuitorii se decisera că se o cumpere densii pe vecia. Ei isi luara unu advocatu din Clusiu, că se'i puna la cale si inca advocatu romanu.

S'a inchieiatu unu contractu de cumparatura, in care se spune că au intratu unele conditiuni de inebunitu. Locuitorii se obligara se cumpere acelea mosii boieresce cu tôte drepturile, cu pretiu de 22.000 fl. (altii dicu 28.000), inse cu conditiune, că daca nu voru plati ratele regulatu la terminii fixati in contractu, se pérda tôte sumele câte le voru fi platitu până atunci, se pérda si mosiile, se fia obligati a mai plati si restulu, sub pedépsa de a li se pune executiune si a li se vende tóta averea privata până la coperirea sumei intregi.

Locuitorii din Stoln'a au platitu din sum'a cumparaturei cu chiuu cu vai 18.000 fl. In acestea restimpuri advocatu in locu de a recunósce, că conditiunile contractului au fostu din capulu locului calculate spre a ruina definitivu pe acei locuitori, spre a le sparge comun'a, precumu s'a spartu To-falaulu inainte cu 12 ani, 'ia dusu din nou cu faci'a la jaraticu, că se subscria una obligatiune peremptoria la tribunalu, apoi — 'ia parasitu.

Locuitorii n'au potutu plati. Pe la inceputulu lunei curente erá se li se vendia si cenusi'a din vatra. Noulu proprietariu le mai dede gratia până in 28 Februaru st. n., mai multu nici-o di. Acuma nefericitii isi luara unu altu advocatu, că se alerge se le caute unu inprumutu hipotecariu, inse fara a implini o singura forma ceruta imperativu de legi si de interessulu creditorului. Firesce că numai pe barb'a advocatului nu dà nici-unu institutu bani inprumutu la o comuna care nu'i cere ea, ci ii cere advocatulu.

De nu aru fi sositu incóce trei scrisori relative la desastrulu acesta; de nu amu fi auditu casulu acesta din graiulu unoru barbati prea onorabili, nici-odata nu amu fi creditu se se mai póta intemplá o misielia cá aceea. Dela Stoln'a până in Clusiu se nu se afle sufletu de omu, nici popa, nici protopopu, nici notariu, nici advocatu, care se arate acelu ómeni simplii indata la inchiatarea primului contractu, că isi baga de buna voi'a loru cerbicea, nu in jugu, ci in latiu sugrumatoriu! Ce rusine, ce stupiditate. Acuma le-a remasu deschisa calea Dobrogei, pentru că se mai face si acolo vreo fapta de ómeni desiuchiati.

Éca de ce tréba erá cerculariulu de mai de-unadi esitu dela episcopulu Aradului.

Din Banatu.

Dela Lugosiu vinu de o luna incóce sciri cornurate, câte nu venia alta-data in câte 2—3 ani. Pe langa Pascu e datu in judecata criminala si subprefectulu Biro. Mereu se descopere defraudarile cele mai nerusinate. Mai alesu câteva comune romanesci sunt aprópe ruinate. Dieci de mii au storsu càtiva functionari dela ele. Computurile (socotelele) se afla in disordine revoltatória. Comissariulu plenipotentu Ujfalussy a convocatu dilelele trecute consiliulu representativu alu comitatului, in care s'au discutat measurele care trebuie a se luá spre a descoperi tôte blastematiile. Cu acea ocaziune s'au aflatu unu membru care injurá press'a, pentru-cá descopere scandale si hotii. „Pesti Naplo“ asigura, că insusi dn. Ujfalussy a infruntatu pe acelu abderitu, luandu in aparare libertatea pressei, fara alu carei ajutoriu nici elu insusi cu tóta omnipotentia sa cá comissariu ministeriale, nu a fostu in stare se demasce pe hoti.

Totu la Lugosiu s'a luat din nou in pertractare caus'a cassei de economii (Sparcassa), despre care s'a vorbitu mai de multe-ori in cei 5 ani din urma. Se dice că defraudarile dela acelu institutu de bani ajungu la 400 de mii fl. Lectorii isi aducu aminte, că directorulu fusese condamnatu in anulu trecut la inchisóre pe 4 ani si alti vreo doui pe terminu mai scurtu, precum si cá cu acea ocaziune s'a inpusu tacere la unii martori asupra altoru blastemati; se pare inse că asta-data voru esi tôte la lumina. Diariele din Ungari'a voru se scia, că partea cea mai mare din sumele perdate s'au cheltuitu cu ocaziunea alegeriloru dietali. Este fórt de doritu, că se ésa intregulu adeveru la lumina. Intre alte inpregiurari ti-ar veni se intrebi, unde a statu in anii din urma numerós'a inteligentia romanésca din Temisiór'a, Lugosiu, Caransebesiu si din alte câteva orasie, de nu si-a ridicatu vocea in interessulu poporatiunei, până candu n'a luat in man'a sa generalulu Doda caus'a tuturor. Ajunsamu asia departe in apoi, in càtu se apere existentia si interessele popora-

tiunei romanesci diarie germane, intemeiate de evrei in Temisiór'a si Lugosiu si in acelesiu timpu unii romani se declare, că ei n'au cauza de a face opositiune sistemii actuale?

Revista politica.

Sibiu, 17 Februaru st. n. 1880.

O deputatiune constatátore din contele Mannsfeld, Wolfrum si Smeycal, primita in audientia privata, au inaintatu M. Sale imperatului in numele nemtiloru din Boemi'a unu contra-memorandu, prin care parafrasandu punctele cunoscutulu memorandu boemu se încerca a combate dreptele pretensiuni de egala indreptare ale boemiloru. Imperatulu primindu contra-memorandulu au respunsu deputatiunei că: la tempulu seu, candu va esamina memorandulu boemiloru, va luá in drépta considerare si pe acela alu nemtiloru.

Episcopatulu catolicu militantu din Boemi'a, incuragiatu se vede prin incurcatur'a politica dominótore in Austri'a, precum si prin sistarea asia numitei „lupte pentru cultura“ in Prusso-Germani'a, crediù a fi sositu momentul asteptatu, de a se aratá érasu pe scen'a politica. In septaman'a trecutulu numitulu episcopatu presinta gubernulu austriacu unu memorandu, in care aratandu pericolele ce amenintia societatea omenésca din partea principiiloru sciintiei moderne, pretinde dela gubernu cá se restabilésca din nou caracterulu confessionalu alu invetiamentulu primaru si instructiunea religiunei se fia incredintiata exclusivu numai preotiloru-catecheti, éra nu si invetiatoriloru mireni, precum se practisédia dela ridicarea Concordatulu incóce. Precum se vede, iesuitii si partid'a ultramontana din Austri'a inca n'au desperatu a isi potea recastigá fatal'a influentia si vastulu terenu ce ilu ocupase odinióra, spre nefericirea multu cercatulu imperiu austriacu. Mai lipsea numai reinoirea luptelor si frecariloru confessionale, pentru cá numerulu dificultatiloru si alu calamitatiloru politice interne se fia aprópe completu. Jesuitii si partid'a ultramontana se pare că n'au uitatu si n'au invetiatu nemica, si cá nu voru se intieléga, că doctrinele si esistentia loru este unu anachronismu, care nu mai are locu in cadrulu civilizatiunei moderne.

Delegatiunile austro-ungare terminandu'si lucrurile loru au tinutu in 15 l. c. siedinti'a loru de inchieiare, in care s'au rostitu cuventarile obicnuite de multumire si de complésantia reciproca.

Pentru diu'a de astadi se astépta cá Monitoriulu austriacu se publice decretule imperiale, prin care se va completá cabinetulu de coalitiune alu comitelu Taaffe, prin denumirea unu nou ministru de culte si a unu ministru de finantie.

Discursulu de tronu prin care s'au deschis in 12 l. c. nou'a sesiune a Reichstagulu germanu anuntia pentru bugetulu anulu 1880 o sporire a contributiuniloru matriculare si necesitatea unu inprumutu pentru cheltueli urgente; discursulu mai aminteste apoi si de unele reforme in finantie; accentuédia urgentia transformarei si desvoltarei baselorule legei militare, cá asia, Germani'a fara a prejudecá politic'a sa pacifica se póta completá armat'a si se o puna in raportu cu progressele facute in statele vecine. Discursulu dice cá legea in contra socialistiloru nereusindu inca se inpedece agitatiunile loru, se va propune Reichstagulu prelungirea acestei legi.

Trecéndu la politic'a din afara discursulu de tronu dice, cá raporturile imperiului cu tôte poterile straine sunt pacifice si amicabile relevédia mai incolo, cá s'a continuatu increderea cá congressulu va asigurá pacea si cá astadi dispositiunile tractatulu sunt executate mai in tôte punctele. Imperiulu germanu este mai multu interesatu la silintiele ce se facu cu scopu de a asigurá intr'unu modu durabilu pacea Europei. In càtu privesce politic'a imperatulu ea va fi totudeauna pacifica si conservátore si cu acea incredere pe care o inspira sentimentulu propriei poteri se va sili se intervina cu desinteresare in favorulu conservarei pazei si de a castigá concursulu acelu poteri care nutrescu aceleasi sentimente.

Discursulu de tronu alu Germaniei cá si acela alu reginei Angliei nu respira de càtu pace si dorulu de pace si cu tôte acestea niminea nu crede in durat'a ei. Este in adeveru lucru cam greu de a pune in armonia aceste repetite asigurari de pace, cu febrilele inarmari ce se facu in tôte partile si cu passionat'a venátore ce s'au pornitu

intre statele europene dupa aliantie ofensive si defensive.

Cercurile gubernamentale si press'a oficiósá austro-ungara s'au simtitu surprinsa intr'unu modu neasteptatu, vedindu cá discursulu de tronu germanu nu vorbesce cu nici unu cuventu despre multu laudat'a si intim'a aliantia germano-austro-ungara. Ele nu isi potu esplicá acésta altcum, decátu cá principele de Bismark si-au rezervatu a vorbi intr'una din siedintiele Reichtragulu despre multu iubit'a sa aliata. Vomu asteptá si vomu vedea.

La Neapole au aparutu in dilele acestea unu organu oficialu alu Societatii Italia Irredenta sub titlulu: Italia degli Italiani. Primulu numeru alu acestui diariu contine intre altele si tecstulu statutelor societatii, subscrise inca in anulu trecutulu din partea lui Garibaldi, Imbriani si Avezzana.

In primulu seu articulu, noulu organu declara, cá scopulu Asociatiunei este anecsarea la Itali'a a intregulu teritoriu italianu, care se mai afla astadi inca sub domnirea straina; castigarea neaparata a Triestulu si Trentinulu pentru sigurantia Italiei si in fine, organizarea directiunei centrale si a comitetelor, care voru trebui se ia mesuri spre a satisface dorintiele nationale.

Acestu programu alu Italiei irredente va dá inca multu de cugetatu si de lucru diplomatiei austro-ungare, precum si celei straine.

Corespondentie particulare ale „Observatoriului“.

S.-Sebesiu in 31 Ian. v. 1880.

Eri in 30 Ianuariu cu ocaziunea dilei de trei „Santi“ archierei Vasilie, Gregorie si Joanu „Patronii scólei rom. gr.-or. din locu“, corpulu invetiatorescu, dela acésta scóla au arangiatu o productiune literara, cu program'a urmatóre:

Program'a

festivitatii din 30 Ianuariu v. diu'a de trei Santi Vasilie, Gregorie si Joanu, patronii scólei romane gr.-or. din locu.

I. Inainte de amiadi.

1. Dupa finirea servitiului divinu in ambe biserici gr.-or. se va tienea in curtea scólei santirea apei dupa care va urm'a stropirea scólei cu apa santita.

Dupa amiadi la 3½ óre.

2. Cuventare ocazionali rostita de dlu D. Davidu.
3. Se mergemu frati la scóla, poesei esecutata de elevii scólei.
4. Fratii Ideri, poesie de Alesandri declamata de dlu S. Rosiu.
5. Romanulu si viitoriulu seu, cuventare rostita de dlu Z. Muresianu.
6. Plangerea femeii asupra barbatulu, poesie decl. de dlu P. Drusanu.
7. Scóla si famili'a, cuventu rostitu de dlu Ilie Savu.
8. Hai se damu mana cu mana, poesie cantata de elevii scólei.
9. Cuventare de inchidere de dlu Joanu Tipeiu, protopresbiteru si directoru alu scólei.

S. Sebesiu in 28 Ianuariu 1880.

Corpulu invetiatorescu.

Reusit'a a fostu preste totu buna. Frumósá a fostu cuventarea ocazionali de D. Davidu. Bine au fostu declamate poesiile de S. Rosiu si P. Drusanu. Frumósá a fostu „Scóla si famili'a“ cuv. de Ilie Sava. Fórt buna si nimerita a fostu cuv. „Romanulu si viitoriulu seu“ de Z. Muresianu. Era cantarile esecutate de elevii si elevele de scóla, sub conducerea dlui Z. Muresianu a fostu fórt bine esecutate. Sonorulu, dulcele si placutulu versu aru fetitiloru nu a remasu neaplaudatu. Fal'a loru si conducétoriulu loru, carele este rugatu a pureda mai departe pre calea inceputa, se fia securu cá spriginulu nu i va lipsi. In fine urmá cuventulu de inchidere de dlu Joanu Tipeiu protop. si dir. scólei. Nu voi laudá pre acestu dnu, ci voi descoperi Onor. publicu, cá, dupa cum sunt informatu din isvoru securu, déca a fostu acésta productiune, apoi singuru numai d-sale avemu de ai multiami. (Multe s'ar fi potutu si s'ar mai potea face! Red.)

Pre d-sa ilu rogamu noi Sebesienii, cá directoru alu acelei scóli se pasiasca cu tóta energi'a. Se aiba in vedere facum inca mai multu cá pana acuma aceea, cá Sebesiulu este unu centru, este unu locu fórt acomodatu, pentru a fi unu foculariu respanditoriu de lumina in intregu pregiurulu seu locuitu mai numai de romani. Nu ne indoimu nici decátu despre bunele intentiuni si silintie ce le a avutu totudeauna si le va avea si in viitori, pentru a se ajunge la aceia.

Aceia, ce au adusu, asia dicendu din nimica, Sebesiulu la starea de adi, carea servesce spre lauda romaniloru, aceia voru continuá si mai departe pre calea de pana acuma, si securu voru ajunge la tnta.

Cu alta ocaziune, On Red. cu permissiunea d-vóstra, voi aratá starea Sebesiului in privintia biserico-scolara si politica, in càtu imi va fi cu potintia si in càtu mi se va iertá.

Unulu din cei de fatia.

Sciri diverse.

Moise Toma,

administratoru protopresbiterialu alu tractului I alu Sibiiului, asessoru consistorialu onorariu si administratoru parochialu la biserica romana ortodoxa din Sibiiu suburbiulu inferioru,

in etate de 34 ani, a adormitu in Domnulu astadi 4/16 Febr., la 1¹/₄ ore d. a. dupa unu morbu scurtu. Remasitiile pamentesci ale repausatului se voru asedia spre vecinica odichna in 6/18 l. c. la 3 ore d. a. in cimiteriulu bisericeii gr. or. din Sibiiu suburbiulu inferioru.

Cu anim'a infranta de dorere aducemu acesta la cunoscenti'a consangeniiloru si amiciloru.

Sibiiu, 4/16 Februarie 1880.

Anastasi'a nas. Popa, soție. Ersili'a, Joanu, Fabiu, fii. Ana Pop'a, sócra.

Fia-i tierin'a usióra si memori'a neuitata!

— (List'a Nr. 6) a contribuiiloru incurse la comitetulu subsemnatu, in folosulu inundatiloru.*)

Transportulu totalulu din list'a Nr. 5 publicata in Nr. 10 a. c. alu „Observatoriulu“. fl. 1420.89

D. B. Dameanu trimite din Vien'a doue colecte:

a) un'a facuta intre oficerii romani de acolo prin parintele Sava Popoviciu cu produsulu de . . . fl. 30.—

b) a dou'a dela urmatórele persoane din Vien'a: d-n'a C. Pop 3 fl., J. Pop 1 fl., S. Ciurcu 2 fl. 50 cr., Savoii 2 fl., mai departe dela urmatórii DD. studenti romani de acolo: Pascu 2 fl., Sotir 2 fl., G. Poppu 2 fl., unu stipendistu 5 fl., C. P. 1 fl., V. Voina 2 fl., Pantiu 1 fl., E. C. Dragusianu 1 fl., F. Brasescu 3 fl., Mihalcea 2 fl., D. Danescu 1 fl., Fagarasianu 1 fl., Margineanu 1 fl., Halitia 1 fl., Albini 1 fl., Moldovanu 1 fl., S. Siulutiu 1 fl., Voileanu 1 fl., B. Dameanu 1 fl., Procopianu 1 fl., Caparescu 1 fl., J. Demeanu 1 fl., Prunculu 2 fl., Alaciu 1 fl., Onciulu 1 fl., unu anonimu 50 cr.; in totalu . . . fl. 46.—

Totalulu cu diu'a de astadi . fl. 1496.89
Sibiiu, 16 Februarie 1880.

Comitetulu centralu pentru ajutorarea inundatiloru.

— (Ratiociniu). Despre venitul balului tie-nutu in Blasiu la 20 Septembrie 1879 in folosulu fondului de teatru romanu cu ocaziunea adunarei generali.

A. Perceptiuni: In sér'a balului au incursu 95 fl. Dupa balu au incursu: 1. Prin D. J. Moldovanu a) DSa 1 fl., b) dela d. Baronu D. Ursu 1 fl., c) dela Nicolau Petrescu 1 fl. 2. Prin D. J. Mezei jude reg. in Mociu: a) dela DSa 2 fl. b) Teofilu Hosu insp scol. pens. diece franci, c) Joanu Germanu parochu gr. cath. 2 fl., d) Jeronimu Boracu cancelistu 1 fl. 3. Prin II. Sa Joane Csergedi jude de tabla reg. in M. Vásárhely, a) Antoniu Stoica 1 fl., b) Mateiu Popu 1 fl. c) N. Francu 1 fl., d) Nicolae Moldovanu 1 fl., e) Danila Fogarasi 1 fl., f) Simionu Calutiu 1 fl. g) Dimitriu Fogarasi 1 fl., h) Rudolfu Fogarasi 1 fl. 4) Prin D. J. Romanu adv. in Fogarasi: a) dela D. Sa 2 fl. b) Danila Gramoiu 1 fl., c) Nagy Sandor 1 fl., d) Joanu Turcu 1 fl., e) Joanu Turcu 1 fl., f) Efraim Pandrea 1 fl., g) Nicolae Neceanu 1 fl., h) Alesandru Micu 1 fl., i) Joanu Florea 1 fl. Sum'a perceptiuniloru 121 fl. 10 franci.

B. Erogatiuni: Patru telegrama à 20 cr. 80 cr., diece epistole recomandate à 20 cr. 2 fl., mai multe epistole francate 1 fl. 16 cr., tiparirea biletelor 5 fl., arangearea salei 15 fl. 90 cr., music'a 22 fl., pentru porto de acumu 14 cr. Sum'a erogatoru 47 fl.

C. Bilantiu: Sum'a perceptiuniloru 121 fl. 10 fr.
Sum'a erogatiuniloru 47 fl.
Venitu curatu 74 fl.

Blasiu, in 10 Ianuarie 1880.

Ludovicu Csato.
presiedinte.

Elia Chirila.
notariu.

— (Invitatiune.) Subscrisulu comitetu va arangea unu balu, ce se va tiené Domineca in 22/10 Februarie a. c. in sala „otelului nationale“ din Blasiu, in favórea romaniloru transilvaniani inundati. Pretiulu intrarei pentru persóna 1 fl. v. a., pentru familia 2 fl. v. a. Inceputulu la 8 ore sér'a. Oferte marinimóse se primescu cu multiamita si se voru cuitá pre calea

*) Cuitarile sumelor tramise la acestu comitetu voru urmá prin publicare in diariile de aici „Observatoriulu“ si „Telegrafulu romanu“. La cerere inse, sumele se voru cuitá si separatu.

publicitatei. Damele sunt rogata a se pesentá in toilette catu mai simple.

Blasiu, 12 Februarie 1880.

Pentru comitetulu arangiatoriu.

Joanu P. Pecurariu. Alesiu Viciu.

— (Balu in Zernesce.) Reuniunea femeiloru romane din Zernesce va arangea domineca in 10/22 Februarie a. c. unu Balu in sala edificiulu scolaru.

Inceputulu la 8 ore séra. Biletulu de intrare 1 fl. v. a. NB. Ofertele marinimóse se potu tramite la adres'a ori carei Dómne subsemnate si se voru publicá.

Pentru comitetu:

Mari'a Garoiu,
presiedinta

Mari'a Ratiu.

— (Invitare.) Reuniunea invetiatoriloru din tractulu pescu alu Mediasului, in favorulu fondului ei pana acum prea micu, va arangea unu balu, care se va tienea in Mediasiu in sala otelului „Strugurele de aur“ incependu sér'a la 8 ore in 10/22 Februarie 1880.

La acesta petrecere sunt invitati toti iubitorii de inaintarea culturei si invetiaturei poporului romanu.

Pretiulu intrarei é 1 fl. de persona, 2 fl. de familia.

Ofrande marinimóse se primescu cu multiamita si se voru cuitá pre calea jurnalistica.

Mediasiu, 12 Februarie 1880.

Pentru comitetulu arangiatoriu:

Dionisiu Chendi,
parochu gr. or.

— (Fidantiare.) Domnisiór'a Maria Jech si d-lu Nicolau Ivanu invet. si-au serbatu fidantiarea loru in Saliste, Domineca in 15 Februarie 1880.

— (O proba de filosofia practica a unui esecutoru de dare.) La unu functionariu dela una din liniile drumuriloru de feru unguresci, care n'avea tempu a se ocupá in persóna si cu platirea inopitelor sale, se presenta intr'una din dilele trecute domnulu esecutoru, pentru cá se ilu esecvedie pentru o restantia de 4 fl. 80 cr. din anii 1873—1876. Cá obiectu de esecutiune elu alese o mésa noua din salonu. In absentia functionariulu, care se afá in biroulu seu, soci'a isi permise a observá d-lui esecutoru, cá pentru o suma atátu de bagatela se puna esecutiune pe unu obiectu de o valóre mai corespondietóre, de órece acea mésa din salonu este noua noulitia si au costatu 50 fl. v. a. La acesta practiculu esecutoru respunde cu unu laconismu singularu: „A! ce 'mi pasa mie, va fi buna pentru mine; tocmai am lipsa de o mésa pentru salonulu meu; pentru sum'a de 50 fl. cineva póte cumperá astadi o mosiia intréga.“ Lucrulu remase intr'atata, pana ce a dou'a di functionariulu plati cei 4 fl. 80 cr. la perceptoratu. Aflatau óre practiculu esecutoru in altu locu o mésa de salonu asia, precum i erá dorulu séu nu? Despre acesta cronic'a nóstra tace.

— (Fratu de ai magiariloru descoperiti in lumea noua.) Diariulu ministerialu „Hon“ publica cá curiositate unu fragmentu dintr'o scrisóre a unui anume Ales. Kocsis nascutu in Ungaria, pe care acesta o au tramisu din localitatea Tullahoma a statului Tenesse (unulu din statele confederatiunei nord-americane) fratelui seu, care locuesce in Gyula. Autorulu scrisórei dice, cá densulu a primitu dela academi'a eruditiloru americani missiunea de a calatori prin desierturile inca necercetate ale Americii. Cu ocaziunea aceea elu au datu preste o poporatiune inca necunoscuta, a carei religiune semena intr'unu modu surprindietoru cu aceea a vechiloru magiari; chiaru si in limb'a lor au aflatu multe analogii, asia d. e. femeile se numescu „szuny (unguresce asszony), divinitatea „meny“ (meny: unguresce ceriu) etc. Ce fantasii!!

— (Consecintiele gerului din érn'a acésta.) Raporturile oficiale venite la ministeriulu de comerciungurescu constata, cá in urm'a intensivului geru ce au domnit in érn'a acésta, cei mai multi pomi roditori din tier'a intréga au degeratu asia de tare, in cátu ei cu greu isi voru reveni in 3—4 ani, pentru cá erasi se póta dá fructe.

— (Unu jubileu raru.) Unu functionariu de justitia din Ungaria si-au serbatu in cerculu familiaru jubileulu de refusare alu petitiunei sale a 50-cea, prin care s'au rogatu a fi inaintatu. Pe candu jubiliariulu isi tienea toastulu seu in onórea d. ministru de justitia, care i-au oferitu ocaziunea a serbá acelu jubileu, primi resolutiunea negativa la a 51-ea petitiune ce o inaintase.

— (Binefacere in stilu mare.) Marele proprietariu din Ujlak (comitatulu Neutra) d-lu Adolph Wallner au conchiamatu pe toti locuitorii din satulu seu la sine, au inpartitu intre ei preste 3000 centenarie metrice de bucate, pentru-ca se aiba ce semená, éra pe cei mai avuti i-au inprumutatu cu bani, cerendu-le

8% care apoi se voru inparti la cei saraci; pre langa acésta densulu dá de mancare la cei mai saraci in tóte dilele, fara de a face deosebire de confessiune. Au mai alesu inca 120 de persoane serace din Neutra, carora le va dá in totu decursulu ernei lemne si cartofi.

Bibliografia.

— („Scól'a Romana“) Subsemnat'a redactiune aduce la cunoscenti'a on. publicu cetitoriu, cá preste puçinu „Scól'a Romana“ va incepe se reapara, si pana la finele anului c. se voru publicá tóte numerele promise, astfelu cá onor. prenumeranti nu voru avé, din caus'a acésta, nici o scadere. Caus'a intardiarei de pana acum este, cá D. Nicolae Fekete-Negruti din Gherla, carele se legase a infintiá aici in Naseudu o filiala a tipografieii Georgiu Lazaru din Gherla, in urm'a urmeloru ne-a lasatu pe josu, despre ce inse mai multe in numerulu 1 alu foiei. Acum „Scól'a Romana“ se va tipári in Bistritia; cu tóte acestea prenumeratiunile binevoiesca a se trimite la

Redactiunea „Scólei Romane“
in Nasaud (Transilvania.)

Post'a redactiunei.

— Blasiu. Turd'a. Rodn'a. Almaju (in Banatu). Oradea. Cernauti. Primitu. Voru esi dupa potintia curendu.

Din comit. Sabolciu, post'a Piskolt. Numele comunei bisericesci compromisse este scrisu reu, nu se póte descifrá.

— Brasiovu, 12 Febr. Stringere de mana caldu-rósa. Numai in persóna. Nu va fi prea tardiu.

— La mai multi tineri dela diverse gimnasie. Dela acésta redactiune mergu 63 de exemplarie neplattite, care computate cu 8 fl. facu 504 fl. Din acestea mergu 10 esempl. ex officio pe la auctoritati publice si bibliotece, 23 in schimbu, restulu de 30 gratis. Credemu cá este unu sacrificiu mare acesta dela o redactiune din cele mai persecutate. Parintii si patronii DVóstra de ce se nu ve ajute si densii cu câte o bagatella de 8 fl. inca si cu 20 fl. pe anu pentru scopuri literarie?

Neoplant'a. 1875. Medalie de argintu.

Seghedinu. 1876. Medalie pentru merite.

CLOPOTE

DE TÓTA MARIMEA

pe langa ficsarea prealabila a sune-telorulu loru.

Cu deosebire recomanda clopotele gaurite, inventate de densulu, alu caroru sunetu este mai josu decâtu alu celoru de constructiunea vechia si care, fiindu de 100 puncti, sunt asemenea celoru de 140 puncti de constructiunea vechie.

Se afla totudeauna in depositu clopote, dela marimea cea mai mica pana la 50 chilogr., precum si de proasse portative si de mana.

Se recomanda pentru comanda cátu de multe

Antonie Novotny
in Timisióra.

(4) 1—12

Pentru cei ce patimescu de pieptu si plumani.

Wilhelm's

Allopu de plante Schneeberg

alu lui

Franciscu Wilhelm, farmacistu in
Neunkirchen (Austria de josu.)

In decursu de 25 ani s'au probatu a fi de cea mai mare fortia vindicatóre si usuratóre pentru morburile organeloru de respiratiune, pentru catarele gútlejului si alu bronchiiloru, tuse spasmodica, ragusiéla, multe alte suferintie ale gútlului si ale plumaniloru.

Fórte de recomandatú este acestu sucu cá preservativu pe tempuri neguróse si aspre.

Fiindu de unu gustu placutu, elu este folositoru pentru copii si o necesitate pentru ómenii cari suferé de plumani; éra pentru cantareti si oratori in contra vocei inforate, séu chiaru in contra ragusiélei, elu este unu mijlocu nedispensabilu. — Numerose ateste probésa cele afirmate mai susu.

Se afla de vendiare in sticle à 1 fl. 25 cr. in Sibiiu la d-nii Fried. Thallmayer si I. B. Misselbacher sen.

Onoratulu publicu se céra totudeauna specialu Wilhelm's Allopu de plante Schneeberg, fiindu-cá acesta se produce singuru numai de mine, si de órece fabricatele puse la vendiare subt firm'a Iulius Bittner Allopu de plante Schneeberg, sunt nisce imitatiuni nedemne, asupra caroru atragu deosebit'a atentiune a publiculu cumperatoriu.

(2) 3—25

Editoru si redactoru responsabilu: **G. Baritiu.**
Tipariulu lui **W. Krafft.**